

21.12.1994

**Ομιλία του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας,
Τεχνολογίας και Εμπορίου
κατά τη συζήτηση του Προϋπολογισμού 1995**

Κυρίες και κύριοι,

Το 1994 θα υπάρξει για πρώτη φορά εδώ και χρόνια αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί ένα ελπιδοφόρο μήνυμα. Δεν πρέπει όμως να εφησυχάσουμε. Η ελληνική βιομηχανία αντιμετωπίζει σημαντικές δυσχέρειες για να ανταπεξέλθει στον ανταγωνισμό τόσο στο εξωτερικό, αλλά και στην εσωτερική αγορά, στην οποία η διείσδυση των εισαγωγών παρουσιάζει αυξητική τάση την τελευταία 15ετία.

Οι δυσκολίες αυτές προέρχονται από:

- το υψηλό κόστος δανεισμού,
- τη χαμηλή αποδοτικότητα του κεφαλαίου σε αρκετούς βιομηχανικούς κλάδους,
- τη συνεχιζόμενη αβεβαιότητα για το ρυθμό ανόδου της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης,
- την αβεβαιότητα για την αποτελεσματικότητα της εφαρμοζόμενης οικονομικής πολιτικής, καθώς και τις συχνές μεταβολές της, οι οποίες δεν επέτρεψαν τη δημιουργία ενός σταθερού κλίματος εμπιστοσύνης.

Η κυβέρνηση έχει κάνει σημαντική προσπάθεια για να περιορίσει τα αρνητικά φαινόμενα. Θα σταθώ σε ορισμένες πλευρές αυτής της προσπάθειας και, κυρίως, τη Νέα Βιομηχανική Στρατηγική.

Γενικές Κατευθύνσεις και άξονες πολιτικής

Η Νέα Βιομηχανική Στρατηγική μας βασίζεται στις εξελίξεις του διεθνούς οικονομικού συστήματος στην όλο και πιο έντονη διαπλοκή της Ελληνικής οικονομίας με εκείνη των χωρών της Ευρώπης, στις εμπειρίες των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας.

Βάση της στρατηγικής είναι το δυναμικό στοιχείο. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα πάνω στα οποία βασίζεται η ανταγωνιστική θέση, δεν είναι μόνιμα, σταθερά και ανεπίδεκτα αλλαγής, όπως κάποιοι απαισιόδοξοι θιασώτες προστατευτικών λύσεων θα ήθελαν να πιστεύουν. Στο ανταγωνιστικό περιβάλλον των γρήγορων αλλαγών, των συχνών ανακατατάξεων και απρόβλεπτων εξελίξεων η έννοια του *στατικού, μόνιμου και αμετάβλητου συγκριτικού πλεονεκτήματος* δεν είναι ποτέ δεδομένη. Το συγκριτικό πλεονέκτημα στο σύγχρονο περιβάλλον είναι **δυναμικό και δομούμενο**. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δεν θεωρείται δεδομένο για πάντα αλλά διαμορφώνεται και **κατακτάται**.

Η κατάκτηση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί πρώτα απ' όλα ευθύνη της κάθε επιχείρησης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, τα πλεονεκτήματα της κάθε επιχείρησης διαμορφώνονται, σε συνάρτηση με τις διαχειριστικές, τεχνολογικές και επιχειρησιακές επιλογές τους. Σε μια εποχή όπου το κεφάλαιο είναι διεθνοποιημένο και επομένως διαθέσιμο, οι πρόοδοι της τεχνολογίας γνωστές και επομένως αξιοποιήσιμες, το «κάτι επιπλέον» που θα κάνει μια επιχείρηση να ξεχωρίζει, έχει σχέση με το πώς τα διαθέσιμα αυτά στοιχεία θα *συνδυασθούν* με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι διαμορφωτές της ανταγωνιστικότητας, συνεπώς, είναι οι παραγωγοί, είτε σαν διευθύνοντες είτε σαν εργαζόμενοι, το ανθρώπινο κεφάλαιο. Η γνώση, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα, το ταλέντο των ανθρώπων κατακτούν το συγκριτικό πλεονέκτημα.

Το ζητούμενο μιάς πραγματικά αναπτυξιακής πολιτικής σε τέτοιες συνθήκες είναι πλέον σαφές. Το Κράτος πρέπει να εξασφαλίζει τις συνθήκες μέσα στις οποίες ο ανταγωνισμός μεταξύ κλάδων, δραστηριοτήτων ή επιχειρήσεων θα επιλέξει αυτούς που μπορούν καλύτερα να ανταπεξέλθουν στην ανταγωνιστική διαδικασία. Η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να βοηθά στην κατάκτηση, στην δόμηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στη δυνατότητα προσαρμογής των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες.

Ο οριζόντιος χαρακτήρας, η απουσία δηλαδή διακριτικής μεταχείρισης υπέρ μιάς και σε βάρος άλλων επιχειρήσεων ή κλάδων είναι κεντρικό και απαραίτητο στοιχείο της νέας αναπτυξιακής στρατηγικής. Αυτό που προέχει είναι η προώθηση της υποδομής, υλικής αλλά και ανθρώπινης, έτσι ώστε να βοηθηθεί η απρόσκοπτη άσκηση της επιχειρηματικότητας, της ευελιξίας και του αναπτυξιακού δυναμισμού της χώρας.

Το Κράτος πρέπει να μεριμνά έτσι ώστε το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων να φέρνει τα λιγότερα δυνατόν προσκόμματα στη δόμηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Η σταθερότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος είναι για παράδειγμα ίσως το σπουδαιότερο μέλημα της Κυβέρνησης. Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες και η δημοσιονομική ανεπάρκεια λειτουργούν αποτρεπτικά στην ανάπτυξη, επειδή προκαλούν αβεβαιότητα για την έκβαση των αποφάσεων της επιχείρησης.

Ομως, πέραν του εγγυητικού αυτού ρόλου του Κράτους, υπάρχει και πρέπει να υπάρχει μια πιο ενεργός πολιτική, που να προσπαθεί να αυξήσει το ρυθμό ανάπτυξης και να υποστηρίξει μια επιθυμητή κατεύθυνση ανάπτυξης. Μια τέτοια παρεμβατική πολιτική πρέπει να λειτουργεί ως καταλύτης και να διευκολύνει την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων.

Οι τομείς της βιομηχανίας, ενέργειας, έρευνας, τεχνολογίας και εμπορίου, είναι τα κομβικά σημεία εφαρμογής της νέας αναπτυξιακής πολιτικής. Από την πολιτική στους τομείς αυτούς εξαρτάται η επιτυχία του ανοίγματος στον ανταγωνισμό, της δόμησης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που θα στηρίξουν την Ελλάδα στον 21ο αιώνα. Οι αρχές της νέας αυτής αναπτυξιακής πολιτικής έχουν ενσωματωθεί σε σειρά από προγράμματα ιδίως στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, αλλά και σε πολλές θεσμικές ρυθμίσεις για τους τέσσερις τομείς. Σε αντίθεση με παλαιότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, δεν στοχεύουμε απλώς την εκταμίευση μεγάλων ποσών για την μεγέθυνση των σημερινών δομών, αλλά είναι μια προσπάθεια ποιοτικής στροφής της αναπτυξιακής διαδικασίας, αλλαγής των δομών, με στόχο την εδραίωση μιας νέας, διαφορετικής αναπτυξιακής τροχιάς.

Οι δράσεις μας επιδιώκουν αφενός μια διαρθρωτική παρέμβαση στις γενεσιουργούς αιτίες της υστέρησης της οικονομίας, αφετέρου την προώθηση σε κάθε ένα από τους τομείς που καλύπτει οριζόντιου χαρακτήρα λύσεις σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

I. Βιομηχανία

Σύντομος απολογισμός του 1994. Τί έχει επιτευχθεί τη χρονιά που πέρασε.

1. Καταρτίστηκε, προωθήθηκε και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας, το προς υλοποίηση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας.
2. Σε συνεργασία με το ΥΠΕΘΟ προωθήθηκε και ψηφίστηκε από τη Βουλή ο νέος αναπτυξιακός νόμος 1234/94, με τον οποίο καθιερώθηκαν νέα κριτήρια ενίσχυσης των επενδύσεων, κριτήρια που έχουν σχέση με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.
3. Καταρτίστηκε και ψηφίστηκε ο νόμος για την ίδρυση του Εθνικού Ινστιτούτου Μετρολογίας, με τον οποίο δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την άσκηση πολιτικής ποιότητας στη βιομηχανία.
Προωθήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχέδιο Προγράμματος για την Ελληνική Κλωστοϋφαντουργία.

4. Εκπονήθηκε και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Πρόγραμμα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις ύψους 40 δις.

5. Προωθήθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό η αποκρατικοποίηση των προβληματικών επιχειρήσεων.

Στόχοι του Υπουργείου που θα επιδιωχθούν στα πλαίσια του Προϋπολογισμού του 1995.

Επιγραμματικά αναφέρεται ο προγραμματισμός για το έτος αυτό.

A. Υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος για τη βιομηχανία στα πλαίσια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Συγκεκριμένα: Ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου των αναγκών για το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, επιλογή φορέων και εφαρμογή του χρονοδιάγραμματος υλοποίησης των έργων που αφορούν κύρια:

α. Υποδομές:

- Ανάπτυξη και λειτουργία ολοκληρωμένου συστήματος ποιότητας, καθώς και δημιουργία υποδομών (εργαστηριακών) για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της Ελληνικής Βιομηχανίας.

- Ασκήση περιβαλλοντικής πολιτικής με στήριξη επενδύσεων στον τομέα του περιβάλλοντος και υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων για προβληματικούς κλάδους (π.χ. Βυρσοδεψεία). Η ανταγωνιστικότητα πρέπει να βασίζεται σε μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον, διαφορετικά είναι εφήμερη.

- Πιλοτικά ολοκληρωμένα προγράμματα υποδομών για τη Βιομηχανία, ιδίως στη Βόρειο Ελλάδα.

- Ολοκληρωμένη παρέμβαση στα πλαίσια αναπτυξιακών μελετών που ήδη παραδίδονται για τις φθίνουσες περιοχές.

β. Επενδύσεις:

- Προώθηση και ενίσχυση μεγάλων ειδικών επενδύσεων (άνω των 5 δις) για να λειτουργήσουν με οργανωτικά και ποιοτικά πρότυπα που θα υποβοηθήσουν τη διεξόδυση στη διεθνή αγορά (ποσοτικοποίηση του μέτρου 35 επενδύσεις μέχρι το 1999).

- Τεχνολογικός εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων σε κατευθύνσεις: ποιότητας καινοτομίας, ευελιξίας παραγωγής και μεταφοράς τεχνολογίας.

γ. Στήριξη ΜΜΕ:

- Ολοκλήρωση θεσμικού πλαισίου και δημιουργίας φορέων νέων χρηματοοικονομικών θεσμών, όπως Αμοιβαίας Εγγύησης, Εταιρείας επιχειρηματικού κεφαλαίου (Venture Capital), και προώθηση ανάληψης απαιτήσεων από τρίτους (factoring).
- Στήριξη ολοκληρωμένων δράσεων για τις ΜΜΕ είτε μέσω φορέων τους (Επιμελητήρια-Κλαδικά Ινστιτούτα κλπ.), είτε κατ' ευθείαν από τις ίδιες με στόχο την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας.
- Στήριξη κλαδικών Ινστιτούτων και προώθηση του σχήματος της υπεργολαβίας.

Φιλοδοξία του Υπουργείου για το 1995 είναι η προώθηση μίας μακροπρόθεσμης και **συγκεκριμένης για πρώτη φορά ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**.

Β. Υλοποίηση της πρωτοβουλίας για τις ΜΜΕ, καθώς και επιμέρους προγραμμάτων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών που αφορούν κυρίως τις ΜΜΕ.

Γ. Συνέχιση της πολιτικής των αποκρατικοποιήσεων.

Δ. Αναβάθμιση του ρόλου της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, με αναδιοργάνωση των υπηρεσιών, δημιουργία νέων μονάδων ικανών να υλοποιήσουν το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο.
Αναβάθμιση και δραστηριοποίηση του ΕΟΜΜΕΧ και του ΕΛΟΤ.

II. Ενέργεια

Κατά το έτος 1994 το ΥΒΕΤ επεδίωξε στον ενεργειακό τομέα:

Να βάλει τα θεμέλια μιας συγκροτημένης εθνικής ενεργειακής πολιτικής.

Να διατυπώσει και να διαπραγματευθεί με την Ευρωπαϊκή Ένωση ένα λειτουργικό επιχειρησιακό πρόγραμμα για την Ενέργεια που θα εξυπηρετούσε τους στόχους της Εθνικής Ενεργειακής Πολιτικής.

Να προωθήσει την διεθνή παρουσία της Χώρας στον Τομέα της Ενέργειας, ιδιαίτερα στον χώρο των Βαλκανίων, της Ανατ. Μεσογείου και του Ευξείνου Πόντου.

Να αντιμετωπίσει τα προβλήματα μεγάλων Οργανισμών, όπως της ΔΕΗ και του ΙΓΜΕ, οι οποίοι λόγω της κακής διαχείρισης των αμέσως προηγούμενων ετών παρουσίαζαν και παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα.

Να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις εισαγωγής του Φυσικού Αερίου.

Να σχεδιάσει την έντονη αναπτυξιακή προσπάθεια του ομίλου των πετρελαϊκών επιχειρήσεων τις οποίες εποπτεύει.

Το 1995 το ΥΒΕΤ θα συνεχίσει τη στρατηγική του αυτή για την οποία προσπάθησε να διασφαλίσει τους απολύτως αναγκαίους εθνικούς και κοινοτικούς πόρους.

Η προσπάθεια αυτή αποτυπώνεται στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του ΥΒΕΤ, ο οποίος εμφανίζει αύξηση σε σχέση με το 1993 κατά 150%, σε σχέση δε με το 1994 κατά 71%. Τούτο δε τη στιγμή κατά την οποία ο μέσος όρος αύξησης των Δημοσίων Επενδύσεων για το σύνολο των Υπουργείων είναι σε σχέση με το 1993 κατά 41%, σε σχέση δε με το 1994 σχεδόν μηδενική.

Η εξυγίανση ως και η αναπτυξιακή προσπάθεια των εποπτευόμενων από το ΥΒΕΤ φορέων προκύπτει και από τους προϋπολογισμούς των επιχειρήσεων αυτών. Έτσι:

Η ΔΕΗ, η οποία, λόγω των πολυάριθμων προεκλογικών προσλήψεων του Σεπτεμβρίου 1993 και των τεραστίων οικονομικών επιβαρύνσεων που συνεπείγοντο είχε παρουσιάσει αρνητικά οικονομικά αποτελέσματα, για μόν το 1993 ύψους 2.690 εκατ. δρχ., για δε το 1994 εκτιμώμενου ύψους 17.305 εκατ. δρχ. επιχειρεί την εξυγίανσή της με στόχο το 1995 να παρουσιάσει θετικά οικονομικά αποτελέσματα ύψους 12.110 εκατ. δρχ. Τούτο δε ενώ την ίδια στιγμή αυξάνει τις επενδύσεις της σε σχέση με το 1993 κατά 27,7%, σε σχέση δε με το 1994 κατά 16,5%.

Οι λοιποί εποπτευόμενοι φορείς κυρίως του πετρελαϊκού τομέα, συνεχίζουν να αυξάνουν τα θετικά οικονομικά αποτελέσματά τους τα οποία συνολικά για μόν το 1993 ήταν 30.228 εκατ. δρχ., για δε το 1994 εκτιμάται ότι θα είναι 34.731 εκατ. δρχ., ενώ κατά το 1995 στοχεύεται να φθάσουν στα 46.726 εκατ. δρχ. Επίσης και οι επενδύσεις τους αυξάνουν σε σχέση με το 1993 κατά 102%, σε σχέση δε με το 1994 κατά 89%.

Με βάση τα παραπάνω συνοπτικά οικονομικά στοιχεία του προϋπολογισμού του 1995, η πολιτική που θα ακολουθήσει το ΥΒΕΤ στον τομέα της Ενέργειας, θα χαρακτηρίζεται από τις ακόλουθες δράσεις:

1. Την διατύπωση της συνολικής Εθνικής Ενεργειακής Πολιτικής που θα αντιμετωπίζει και θα εντάσσει σε μια συνολική θεώρηση όλους τους επιμέρους ενεργειακούς κλάδους, υγρά και στερεά καύσιμα, ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, χωρίς να παρεμβαίνει στην λειτουργία των ενεργειακών επιχειρήσεων.

Προς την κατεύθυνση αυτή έχει ήδη συνταχθεί σχέδιο νόμου για την Εθνική Ενεργειακή Πολιτική και την Εθνική Επιτροπή Ενέργειας, το οποίο έχει δοθεί στους σχετικούς επιχειρηματικούς και κοινωνικούς φορείς για διάλογο.

2. Την ολοκλήρωση όλων των έργων μεταφοράς του Φυσικού Αερίου και την παροχή του στους πρώτους μεγάλους καταναλωτές, την ΔΕΗ και τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Ταυτόχρονα δε και την θεσμοθέτηση των φορέων διανομής του στους οικιακούς και εμποροβιοτεχνικούς καταναλωτές.

Όταν κατά την ανάληψη της διακυβέρνησης του τόπου το τέλος του 1993, η Κυβέρνηση έθεσε ως στόχο της να προχωρήσει αποφασιστικά το έργο του Φυσικού Αερίου, ώστε να λειτουργήσει το 1995, πολλοί πίστεψαν ότι τούτο ήταν μια ουτοπία. Ο στόχος όμως αυτός πραγματοποιείται μέσα στο 1995 και στα χρονικά όρια που προέβλεπαν οι συμβατικές υποχρεώσεις της Χώρας.

3. Την προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, δηλαδή της Αιολικής, Ηλιακής, Υδροηλεκτρικής, Βιομάζας και Γεωθερμίας.

Για την αξιοποίηση αυτού του ανεξάντλητου και περιβαλλοντικά καθαρού ενεργειακού πλούτου της Χώρας, η Κυβέρνηση έχει στα χέρια της δύο σημαντικά εργαλεία.

α. Τον νόμο 2244/1994 με τον οποίο αφενός μεν απελευθέρωσε τη δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ παρέχοντας το δικαίωμα αυτό σε οποιονδήποτε, ΔΕΗ, ΟΤΑ, ιδιώτες, θέλει και μπορεί να κάνει επενδύσεις στον τομέα αυτό, αφετέρου δε θέσπισε ως αναπτυξιακό κίνητρο ένα σταθερό τιμολόγιο που εξασφαλίζει για μεν τον κάθε παραγωγό ξεχωριστά κέρδος, για δε την ΔΕΗ, ως τον μοναδικό αγοραστή της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, συνολικά επίσης κέρδος.

β. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ενέργειας το οποίο στα πλαίσια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης II προβλέπει ειδικό υποπρόγραμμα για την χρηματοδότηση μέτρων και εφαρμογών για τις ΑΠΕ συνολικού κόστους 190.900 ΚΕCΥ εκ των οποίων η ευρωπαϊκή συμμετοχή είναι 77.525 ΚΕCΥ, η εθνική συμμετοχή 22.875 ΚΕCΥ και η συμμετοχή ιδιωτών 90.500 ΚΕCΥ.

4. Την προώθηση μέτρων και εφαρμογών Εξοικονόμησης και Ορθολογικής Χρήσης Ενέργειας με την χρησιμοποίηση συγχρόνων μεθόδων όπως το Third Party Financing ή την καθιέρωση νέων υποστηρικτικών πρωτοβουλιών όπως των Ενεργειακών Συμβούλων.

Η αναγκαιότητα της εφαρμογής μιας συστηματικής πολιτικής Εξοικονόμησης Ενέργειας είναι πρόδηλη ιδιαίτερα αν αναλογισθεί κανείς ότι:

Ο Έλληνας καταναλίσκει κατά κεφαλή λιγότερη ενέργεια κατά 40% περίπου από ότι ο μέσος Ευρωπαίος. Η υστέρηση αυτή αναμφίβολα επιδρά στο βιοτικό του επίπεδο.

Την ίδια στιγμή όμως η Ελληνική Οικονομία για να αυξήσει κατά μία δραχμή το ετήσιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της χρειάζεται να δαπανήσει 60% παραπάνω ενέργεια από ότι κατά μέσο όρο οι άλλες Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τούτο επιδρά αναμφίβολα στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας.

Στόχος μας είναι, χωρίς να στερηθεί του αγαθού της ενέργειας ο Έλληνας πολίτης, να μπορεί η οικονομία μας με την ίδια ποσότητα καταναλωσκήμενης ενέργειας να παράγει κατά 60% παραπάνω ακαθάριστο εθνικό προϊόν.

Για την επιτυχία της πολιτικής αυτής εξοικονόμησης ενέργειας, χρησιμοποιείται ως χρηματοδοτικό εργαλείο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ενέργειας στα πλαίσια του ΚΠΣ II, στο οποίο σε ειδικό υποπρόγραμμα προβλέπεται η χρηματοδότηση μέτρων εξοικονόμησης συνολικού κόστους 375.400 KECU από τα οποία η Ευρωπαϊκή συμμετοχή είναι 114.375 KECU, η Εθνική συμμετοχή 38.125 KECU και η ιδιωτική συμμετοχή 222.900 KECU.

5. Ειδικά όσον αφορά την ηλεκτροπαραγωγή και την ΔΕΗ, πέραν των όσων προβλέπει το 10ετές πρόγραμμα της επιχείρησης αυτής, περιλαμβάνονται η συνέχιση των έργων που ήδη έχουν ξεκινήσει (όπως η V μονάδα Αγίου Δημητρίου, τα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα του Νέστου κλπ.), αλλά και η ένταξη νέων σημαντικών έργων (όπως η θερμοηλεκτρική μονάδα 300 MW στη Φλώρινα με καύση λιγνίτη, το εργοστάσιο στη Θράκη με χρήση Φυσικού Αερίου, η μετατροπή των μονάδων 8 και 9 στο Κερατσίνι με χρήση επίσης Φυσικού Αερίου), θα πρέπει να επισημανθούν δύο νέες δυνατότητες που έχουν παρασχεθεί στη ΔΕΗ, τις οποίες καλείται να αξιοποιήσει.

α. Την συμπαραγωγή θερμότητας ή ψύξης μαζί με ηλεκτρική ενέργεια. Η πρόοδος της τεχνολογίας στον τομέα αυτό έχει επιτύχει να χρησιμοποιείται η ενέργεια από την θέρμανση ή την ψύξη που μέχρι πρότινος απορριπτόταν ως άχρηστη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, μειώνοντας έτσι σημαντικά το κόστος και των δύο.

β. Την δημιουργία θυγατρικών επιχειρήσεων με τις οποίες θα μπορέσει η ΔΕΗ, όχι μόνο να έχει φθηνά κεφάλαια για την χρηματοδότηση των επενδύσεών της, αλλά να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στο χώρο των Βαλκανίων, της Ανατ. Ευρώπης και της Μεσογείου, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία, την εμπειρία και το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει.

6. Την προώθηση της έρευνας για τον εντοπισμό και στη συνέχεια για την εκμετάλλευση των εγχώριων υδρογονανθράκων. Για τον σκοπό αυτό, έχει ήδη κατατεθεί στη Βουλή των Ελλήνων νομοσχέδιο που παρέχει τη δυνατότητα μέσα από διαφανείς διαγωνιστικές διαδικασίες σε οποιονδήποτε θέλει να επενδύσει στον τομέα της Έρευνας και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων, να το πράξει, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζεται η προστασία των εθνικών συμφερόντων.

7. Την αναβάθμιση και την αξιοποίηση του ΙΓΜΕ, το οποίο αναλαμβάνει ένα σημαντικό μέρος των γεωλογικών ερευνών για τον εντοπισμό εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων ενεργειακών πρώτων υλών, βιομηχανικών και μεταλλευτικών ορυκτών, ως και την υδρογεωλογική έρευνα της Χώρας για την ανακάλυψη νέων αποθεμάτων υδατικών πόρων και την ορθολογική διατήρηση του ζωτικού αυτού πόρου.

Το ΙΓΜΕ πρέπει να αξιοποιήσει την τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει, αναμιγνυόμενο ενεργά και μέσα από διαφανείς ανταγωνιστικές διαδικασίες στις γεωλογικές, εδαφοτεχνικές και περιβαλλοντικές μελέτες των μεγάλων τεχνικών έργων.

8. Τέλος, την ενεργό ανάμιξη και συμμετοχή της Χώρας μας σε ό,τι επιτελείται στον Τομέα της Ενέργειας στο διεθνή χώρο και ιδιαίτερα στα Βαλκάνια., την Ανατ. Ευρώπη, τον Εύξεινο Πόντο και την Μεσόγειο.

III. Ερευνα και Τεχνολογία

Η χρησιμοποίηση της επιστημονικής και τεχνικής γνώσης για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε όλα τα επίπεδα της Οικονομίας της Ελλάδος, αποτελεί πρωταρχικό μέλημα της πολιτικής του Υ.Β.Ε.Τ. Βασικά στοιχεία της ερευνητικής και τεχνολογικής πολιτικής μας είναι η αύξηση της ζήτησης τεχνικών και επιστημονικών γνώσεων από τους παραγωγικούς φορείς της χώρας, η αξιοποίηση του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού και η δημιουργία νέου που θα εντάσσεται σε δραστηριότητες συνδεδεμένες με τις διαδικασίες ανάπτυξης. Επιδιώκουμε επίσης την αναβάθμιση των διεθνών διασυνδέσεων των τεχνολογικών φορέων. Εργαλεία της πολιτικής μας αυτής αποτελούν η ανάπτυξη της βιομηχανικής έρευνας, της καινοτομίας και των μηχανισμών σύνδεσης έρευνας-παραγωγής (κοινοπραξίες φορέων, Ε&Τ Πάρκα, κλαδικά ινστιτούτα, γραφεία διαμεσολάβησης κλπ.), η συνεχής αξιολόγηση και η μείωση της πολυδιασποράς των ερευνητικών δραστηριοτήτων, η αποτίμηση των αποτελεσμάτων των ερευνών και η χρηματοοικονομική ενθάρρυνση της συμμετοχής του δυναμικού της χώρας σε Κοινοτικά και διεθνή Προγράμματα.

Οι πέντε κύριοι άξονες δράσης είναι οι εξής:

1. Αύξηση της ζήτησης Ερευνας και Τεχνολογίας από τις Επιχειρήσεις.
2. Υλοποίηση του Β' Κ.Π.Σ. για την Ερευνα και Τεχνολογία.
3. Προώθηση και αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών και Διεθνών Προγραμμάτων Ε&Τ.
4. Θεσμική ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμός του Ελληνικού συστήματος Ε&Τ.
5. Νέο πλαίσιο σχεδιασμού, αξιολόγησης και αποτίμησης των προγραμμάτων.

Α. Για την εφαρμογή του πρώτου άξονα πολιτικής προχωρήσαμε στις παρακάτω ενέργειες:

Εγινε επέκταση, τροποποίηση και οριστική διαμόρφωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΠΕΤ-2) που εντάχθηκε στο Β' Κ.Π.Σ. και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στη συνέχεια, περατώθηκε η αξιολόγηση των προτάσεων του Υποπρογράμματος Ι του ΕΠΕΤ-2. Επίσης, συγκροτήθηκε και λειτούργησε η Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία απεφάσισε την επιλογή των προς ένταξη έργων. Έχει ήδη αρχίσει η διαπραγμάτευση για την υπογραφή των συμβάσεων και μετά θα αρχίσει η υλοποίηση των έργων. Με βάση τις εξελίξεις αυτές ένα ποσό 30 δις δρχ. περίπου πρόκειται να αξιοποιηθεί από περίπου 80 ερευνητικές κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα έχει ξεκινήσει μία προσπάθεια τέτοιας έκτασης και τέτοιου μεγέθους με βάση ένα και μόνο πρόγραμμα.

Εγινε η προκήρυξη και η παραλαβή προτάσεων του Προγράμματος Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας '94, για την προώθηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στις ελληνικές βιομηχανίες.

Πραγματοποιήθηκε η προκήρυξη του Προγράμματος Υποτροφιών Προσανατολισμένης Έρευνας που βασίζονται στη συνεργασία Πανεπιστημίων, Ερευνητικών Κέντρων και Επιχειρήσεων, οι οποίες καταβάλλουν το 25% του κόστους. Σκοπός είναι η δημιουργία κατά την επόμενη τριετία περίπου 200 νέων ερευνητών υψηλής κατάρτισης που θα έχουν άμεση επίγνωση των προβλημάτων της βιομηχανίας. Ήδη, έχουν υποβληθεί πλέον των 500 προτάσεων, τα 3/4 των οποίων προέρχονται από ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Τέλος, έγινε η προκήρυξη του νέου Προγράμματος Ενίσχυσης Ερευνητικού Δυναμικού (ΠΕΝΕΔ) σε περιοχές όπου θεωρείται αναγκαίος ο προσανατολισμός των Ελλήνων ακαδημαϊκών ερευνητών, αλλά οι οποίες δεν καλύπτονται επαρκώς από τα ανταγωνιστικά προγράμματα.

Παράλληλα, ξεκίνησαν οι διαδικασίες παραλαβής και αποτίμησης των μεγάλων έργων Ε&Τ του Α' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΕΠΕΤ-1) και της Κοινοτικής πρωτοβουλίας STRIDE.

Ολοκληρώθηκε η διαδικασία συγκρότησης και λειτουργίας των Τεχνολογικών Πάρκων Κρήτης, Θεσσαλονίκης, ενώ προωθείται η λειτουργία για τα Τεχνολογικά Πάρκα Πάτρας και Δημοκρίτου.

Επίσης, προγραμματίσαμε την δημιουργία Γραφείων Σύνδεσης Επιχειρήσεων και ΑΕΙ ή Ερευνητικών Κέντρων για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Προχωρούμε στη διαδικασία συγκρότησης ενός συντονιστικού φορέα Εθνικών Δικτύων Έρευνας και Τεχνολογίας με σκοπό τη θέσπιση κανόνων παροχής των υπηρεσιών και επέκταση της βασικής υποδομής δικτύων. Αυτό θα επιτρέψει την άνετη σύνδεση της χώρας μας με τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα και θα διευκολύνει τη συμμετοχή μας στα διεθνή προγράμματα.

Με σκοπό τη δημιουργία των υποδομών που είναι απαραίτητες για την αποδοτική λειτουργία των Κλαδικών Εταιρειών Ε&Τ πραγματοποιήθηκαν τα εξής έργα:

- Περάτωση και εγκαίνια κτιριακών εγκαταστάσεων της κλαδικής ΕΒΕΤΑΜ στο Βόλο.
- Περάτωση και εγκαίνια κτιριακών εγκαταστάσεων της ΕΚΕΠΥ στη Χαλκίδα.
- Εγκατάσταση της ΕΤΑΤ σε νέο κτίριο.

Β. Για την υλοποίηση του δεύτερου και τρίτου άξονα πολιτικής, δηλ. την υλοποίηση του Β' Κ.Π.Σ., καθώς επίσης και την προώθηση και αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών και Διεθνών Προγραμμάτων Ε&Τ πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω:

Κατά την διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας το Α' εξάμηνο 1994, το Συμβούλιο Υπουργών Έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε το 4ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Επίδειξη για την τετραετία 1995-98 συνολικού προϋπολογισμού 12,3 δις ECU με την δυνατότητα αύξησης σε 13 δις. Εγκρίθηκαν επίσης πολλά Ειδικά Προγράμματα με ιδιαίτερη σημασία για την χώρα μας, όπως το Πρόγραμμα «Βιομηχανικές Τεχνολογίες και Τεχνολογίες Υλικών» και «Προηγμένες Τεχνολογίες και Υπηρεσίες Επικοινωνιών».

Επίσης, έγινε η αναβάθμιση της συμμετοχής της χώρας στον διεθνή επιστημονικό οργανισμό CERN, με την εξασφάλιση μέρους των συσσωρευμένων οικονομικών οφειλών, την επιτυχή διαπραγμάτευση για την σταδιακή εξόφληση των υπολοίπων και την προσπάθεια συμμετοχής της ελληνικής βιομηχανίας σε κατασκευές προηγμένης τεχνολογίας. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ειδικό γραφείο στο Τεχνολογικό Πάρκο Δημεκρίτου για την πληροφόρηση και συντονισμό των ελληνικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες του CERN.

Προχωρήσαμε στην υπογραφή της συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Διαστημική Επιτροπή (ESA). Η συμφωνία αυτή επιτρέπει τη συμμετοχή ελληνικών ερευνητικών φορέων και ελληνικών επιχειρήσεων σε διαστημικά προγράμματα, καθώς και τη χρησιμοποίηση πολύτιμων στοιχείων για το περιβάλλον.

Ακόμη, προωθήσαμε διμερείς συνεργασίες E&T με νέα κράτη και ιδιαίτερα με χώρες της Ανατολικής Ευρώπης με άμεσο σκοπό τη δημιουργία δεσμών της ερευνητικής κοινότητας και αργότερα των παραγωγικών φορέων των αντιστοίχων χωρών.

Προχωρήσαμε στην υπογραφή πρωτοκόλλων E&T συνεργασίας για εκτέλεση ερευνητικών έργων με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία, Ισπανία, Μ. Βρετανία και Γαλλία) και προωθήθηκαν νέοι άξονες πολιτικής για τις διακρατικές E&T σχέσεις της Ελλάδος με χώρες της Μεσογείου.

Γ. Για την ενίσχυση της έρευνας, εξασφαλίσαμε κονδύλια εθνικής συμμετοχής στα ανταγωνιστικά προγράμματα των ερευνητικών κέντρων και των εταιρειών τεχνολογικής ανάπτυξης ύψους 3,5 δις δρχ. για το 1994. Προωθήσαμε ανάλογα αιτήματα των Πανεπιστημίων τα οποία μέχρι τώρα δεν συμμετείχαν στην κατανομή της εθνικής συμμετοχής από την ΓΓΕΤ.

Για τους υπόλοιπους άξονες πολιτικής, ως Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, υιοθετήσαμε ένα πλαίσιο πολιτικής που σκοπό είχε τον εκσυγχρονισμό των κέντρων, την αποδοτική αξιοποίηση του έμψυχου δυναμικού και την προώθηση συνεργασιών ερευνητικών κέντρων.

Ετσι, προχωρήσαμε στην ανανέωση και αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού των ερευνητικών κέντρων, με νέες θέσεις ερευνητών και τεχνικού προσωπικού. Εγκρίθηκαν περίπου 120 νέες θέσεις ερευνητών και ισάριθμες τεχνικού προσωπικού. Σημειώνεται ότι η προκήρυξη νέων θέσεων είχε σταματήσει επι έξη χρόνια με αποτέλεσμα τα Ερευνητικά Κέντρα να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στελέχωσης.

Στα πλαίσια της παραπάνω κατεύθυνσης οργανώθηκαν περιοδικές Συσκέψεις των Διοικήσεων των Ερευνητικών Κέντρων, όπου συζητήθηκαν και συντονίστηκαν θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις Συσκέψεις, ενώ παράλληλα ενθαρρύνονται κοινές συναντήσεις οικονομικών υπευθύνων, νομικών υπηρεσιών, κλπ. Πραγματοποιήθηκε η πρώτη κοινή Σύνοδος των Πρυτάνεων ΑΕΙ και Προέδρων των Ερευνητικών Κέντρων στο Ρέθυμνο τον Οκτώβριο 1994. Στην Κοινή Σύνοδο ετέθησαν οι βάσεις για μία νέα περίοδο συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων.

Προωθήθηκαν οι διαδικασίες περιοδικής αξιολόγησης του έργου των ερευνητικών κέντρων, με σκοπό την εμπέδωση ανταγωνιστικών κινήτρων τόσο μεταξύ των φορέων όσο και των ίδιων των ερευνητών.

Ο τακτικός προϋπολογισμός της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας λαμβάνει υπόψη του την ανάγκη συμπίεσης του κόστους λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών ταυτόχρονα με την αναβάθμιση της δραστηριότητας των ερευνητικών κέντρων. Η αναβάθμιση αυτή θα προέλθει κυρίως από την συμμετοχή τους σε προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είτε μέσω του Κοινοτικού Προγράμματος Πλαισίου για την έρευνα, είτε

μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Τα προγράμματα αυτά βελτιώνουν τόσο τη σύνδεση των ερευνητικών με τις παραγωγικές δραστηριότητες της χώρας, όσο και την ένταξη των ελληνικών ερευνητικών οργανισμών στις παγκόσμιες εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας (συμβάλλοντας έτσι στη μεταφορά γνώσης). Η τακτική χρηματοδότηση προορίζεται να καλύψει τις απόλυτα ανελαστικές δαπάνες και, κατά συνέπεια, η αύξηση από το 1994 στο 1995 είναι 2,9% για το σύνολο της Ερευνας και Τεχνολογίας, ενώ είναι 5,3% για τις επιχορηγήσεις των ερευνητικών κέντρων και 33% για την κάλυψη των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη συμμετοχή της χώρας σε εργασίες Κοινοτικών οργάνων.

IV. Εμπόριο

Στόχοι μας υπήρξαν κατά το 1994 και κατά το 1995:

α) Η αποτελεσματική προστασία του καταναλωτή.

Ηδη, δημοσιεύθηκε ο σχετικός νόμος και ο οπλισμός που περιέχεται σ' αυτόν στηρίζει την προσδοκία μας για αποφασιστική παρέμβαση της Πολιτείας και της Κοινωνίας στον τομέα αυτό και τη δημιουργία αξιόπιστου καταναλωτικού κινήματος.

Εχουμε σχεδιάσει, και σύντομα θα αρχίσει να υλοποιείται, πρόγραμμα τακτικής ενημέρωσης του καταναλωτή για ό,τιδήποτε τον αφορά, γιατί πιστεύουμε ότι ο ενημερωμένος καταναλωτής είναι κλειδί για την επικράτηση στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών βελτιωμένων ποιοτικά και συμφερότερων οικονομικά.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η πρωτοβουλία μας για τη σύσταση ενιαίου φορέα ελέγχου ποιότητας τροφίμων, ποτών και βιομηχανικών προϊόντων, στον οποίο θα υπαχθούν όλες οι δραστηριότητες που σήμερα, ασυντόνιστα, απρογραμμάτιστα και αναποτελεσματικά ασκούνται από διάσπαρτες υπηρεσίες και φορείς. Μέσα στο '95 ολοκληρώνεται και η ίδρυση εργαστηρίου νόμιμης μετρολογίας.

Η προστασία καταναλωτή ήταν σύνθημα, έγινε θεσμός και φιλοδοξούμε να τον μετουσιώσουμε σε καθημερινή πρακτική.

β) Η επικράτηση στην αγορά συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού.

Κατατέθηκε στη Βουλή Ν/Σ, που τροποποιεί την ισχύουσα νομοθεσία προς την κατεύθυνση αυτή. Παράλληλα, οι κλαδικές έρευνες στην αγορά γίνονται συστηματικά και προγραμματισμένα και τα αποτελέσματά τους αξιοποιούνται, ώστε να αποτρέπονται φαινόμενα κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης και εναρμονισμένων πρακτικών. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αναδιοργανώνεται και αναβαθμίζεται, ώστε η παρέμβασή της να είναι ταχεία, αποφασιστική και δικαίικα ασφαλής.

γ) Η επαναφορά των κρατικών προμηθειών στο Υπουργείο Εμπορίου, με τη σύμφωνη γνώμη παραγωγών και εργαζομένων (ΣΕΒ - ΓΣΕΕ), με βάση πλαίσιο που εξασφαλίζει διαφάνεια, αξιοπιστία, ταχύτητα, οικονομίες κλίμακος, δυνατότητα προγραμματισμού για τις επιχειρήσεις. Ο σχετικός νόμος ψηφίζεται στην Ολομέλεια μετά τις εορτές.

δ) Η αυστηρότερη εποπτεία των ανωνύμων εταιρειών και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, αλλά εφεξής και των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και Ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιρειών, σύμφωνα με Ν/Σ που κατατίθεται στη Βουλή μέσα στο Γενάρη.

ε) Ο αμεσότερος και τακτικότερος έλεγχος σε όσα είδη βρίσκονται υπο καθεστώς ελεγχόμενου κέρδους, όπως τα οπωροκηπευτικά και, μάλιστα, σε όλα τα στάδια παραγωγής, διακίνησης και λιανικής πώλησης. Επίσης, καθημερινή τιμοληψία σε βασικά είδη που επηρεάζουν και τον δείκτη τιμαρίθμου. Και αυτό γιατί πιστεύουμε ότι απελευθέρωση της αγοράς δεν σημαίνει ανοχή της αισχροκέρδειας και της ασυδοσίας.

στ) Η δραστική μείωση της συνολικής δαπάνης για το φάρμακο, με αλλαγή του τρόπου τιμολόγησης, με έλεγχο της συνταγογράφησης και άλλα πρόσφορα μέτρα.

ζ) Η μηχανοργάνωση των υπηρεσιών του Υπουργείου για την άμεση και αξιόπιστη διάχυση πληροφοριών σε όλους τους τομείς δραστηριότητας του Υπουργείου.

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εμπορίου για το 1995 καταρτίσθηκε στο επίπεδο των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν το 1993.

Οι δραστηριότητες που προγραμματίζουμε θα χρηματοδοτηθούν από άλλα διαθέσιμα κονδύλια του Υπουργείου, που ως τώρα διετίθεντο για άσχετους σκοπούς.

Συμπερασματικά:

Η ανάπτυξη είναι ένας πολυχρησιμοποιημένος όρος. Πολλές φορές τον επικαλούνται όσοι θέλουν να καλύψουν την έλλειψη ουσιαστικών προτάσεων. Θα ενισχύσουμε την ανάπτυξη, είναι μια συνηθισμένη κοινοτυπία των πολιτικών. Η ανάπτυξη δεν είναι όμως αποτέλεσμα διαταγής, ούτε μπορεί να πραγματοποιηθεί επειδή θα το θελήσουμε ορισμένη χρονική στιγμή. Έχει οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές προϋποθέσεις. Προϋποθέτει σταθερό

οικονομικό περιβάλλον, κλίμα που υποβοηθά την ανταμοιβή της παραγωγικότητας, της αποδοτικότητας, της καινοτομίας, αποτελεσματική δημόσια διοίκηση και πολλά άλλα. Στα Υπουργεία Βιομηχανίας, Ενέργειας, Τεχνολογίας και Εμπορίου είμαστε υπεύθυνοι για ένα μικρό τομέα σε σχέση με το σύνολο των προϋποθέσεων που απαιτούνται για να υπάρξει πραγματική ανάκαμψη. Στον μικρό αυτό τομέα προσπαθούμε να δημιουργήσουμε τις συνθήκες ώστε να καταστεί δυνατή η στροφή που χρειάζεται ο τόπος προς μια σοβαρή και συνεπή αναπτυξιακή πολιτική.

Θεωρώ ότι η επόμενη χρονιά θα αναδείξει τους καρπούς αυτής της προσπάθειας και ότι η ψήφιση αυτού του προϋπολογισμού και η αυστηρή τήρησή του αποτελούν αποφασιστική προϋπόθεση για την υλοποίηση της στρατηγικής μας, ώστε να περάσουμε σε τροχιά αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης.

Σας καλώ γι' αυτό, Κυρίες και Κύριοι Συνάδελφοι, να τον υπερψηφίσετε.